

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 315/2011-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., P., toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby B., V. H., P., toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby B., a T. Ď., P., toho času vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby B., zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2, 3 a 5 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 16/2010 a jeho uznesením z 3. apríla 2010, ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tpo 12/2010 a jeho uznesením z 15. apríla 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M., V. H. a T. Ď. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2010 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), V. H. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“) a T. Ď. (ďalej len „sťažovateľ v 3. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2, 3 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 16/2010 a jeho uznesením z 3. apríla 2010, ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tpo 12/2010 a jeho uznesením z 15. apríla 2010.

Sťažnosť sťažovatelia doplnili podaním z 5. januára 2011 doručeným ústavnému súdu 11. januára 2011.

Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru Úradu boja proti organizovanej kriminalite Odbor Západ v Trnave (ďalej len „ÚBOK“) sp. zn. ČVS PPZ-30/BOK-Z-2007 z 25. septembra 2007 bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie sťažovateľom v 2. a 3. rade pre zločin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona a prečin nadržovania podľa § 339 ods. 1 Trestného zákona spolupáchateľstvom.

Sťažovateľovi v 1. rade bolo uznesením ÚBOK sp. zn. ČVS: PPZ-112/BOK-Z-2008 z 13. júla 2009 vznesené obvinenie pre prečin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona formou účasti.

Sťažovatelia boli 1. apríla 2010 na základe „*písomného príkazu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. 04. 2010 sp. zn. 2 Tost 10/2010*“ prepustení z väzby v trestnej veci vedenej na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru Úrade justičnej a kriminálnej polície v Trenčíne pod sp. zn. ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008. Vo väzbe boli sťažovatelia od 27. septembra 2009.

„Bezprostredne po ich prepustení z väzby“ boli sťažovatelia „predvedení pred vyšetrovateľa“ ÚBOK a následne boli „zadržaní vyšetrovateľom podľa § 86 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovateľ v 1. rade bol fakticky zadržaný dňa 01.04.2010 o 19.10 hod., sťažovateľ v 2. rade dňa 01.04.2010 o 18.40 hod. a sťažovateľ v 3. rade dňa 01.04.2010 o 18.52 hod“.

Sťažovatelia boli následne „ako obvinení vyšetrovateľom za prítomnosti zvolených obhajcov vyslúchnutí, pričom tieto procesné úkony boli skončené dňa 02.04.2010 o 04.10. hod“.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 16/2010 z 3. apríla 2010 boli sťažovatelia na základe návrhu prokurátorky Okresnej prokuratúry Považská Bystrica č. k. Pv 1174/07-07-67 z 2. apríla 2010 vzatí do väzby.

Proti uzneseniu okresného súdu „podali sťažovatelia jednak osobne jednak prostredníctvom obhajcov ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú prostredníctvom obhajcu odôvodnili aj podaním z 08.04.2010“.

O sťažnosti sťažovateľov rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tpo 12/2010 z 15. apríla 2010 tak, že ich sťažnosti zamietol.

Podľa názoru sťažovateľov postupom konajúcich všeobecných súdov:

„1) bolo porušené právo sťažovateľov na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom,

2) bolo porušené právo sťažovateľov na zákonné pozbavenie osobnej slobody

3) bolo porušené právo sťažovateľov byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania a práva na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie

4) bolo porušené právo sťažovateľov na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.“

1. Sťažovatelia k námietke porušenia práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, odvolávajú sa na relevantné ustanovenia právnych predpisov a stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, vo svojej sťažnosti uviedli:

«Podľa rozvrhu práce rozvrh pohotovostí Okresného súdu v Považskej Bystrici, určuje rozpis predsedníčky súdu t. j. plán dosažiteľnosti sudcov a asistentiek v pracovnej dobe a v dobe mimopracovnej, ktorý je prílohou rozvrhu práce a štvrťročne sa aktualizuje.

Z prílohy č. 3 zoznam sudcov s nariadenou pohotovosťou /plán dosažitelnosti/ rozvrhu práce a zo samotného rozvrhu práce vyplýva, že v období od 7.30 hod. dňa 29.03.2010 do 7.30 hod. dňa 05.04.2010 mala pohotovosť sudkyňa Mgr. J. P. a jej zástupcom bol JUDr. R. J.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že podľa prílohy č. 3 rozvrhu práce JUDr. M. Č. nebol zákonným sudcom na rozhodovanie o návrhu okresnej prokurátorky z 02.04.2010, keď v súlade so zákonom na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci, ako ustanovuje § 3 ods. 3 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z., bola zákonným sudcom sudkyňa Mgr. J. P., resp. pri splnení podmienok stanovených v rozvrhu práce jej zástupca JUDr. R. J. ...

I keď rozvrh práce pripúšťa štvrtročnú aktualizáciu rozvrhu pohotovostí (plánu dosažitelnosti), takáto aktualizácia musí byť vykonaná vo forme dodatku (doplnenie alebo zmena) k rozvrhu práce, nakoľko tento v pôvodnej podobe obsahuje rozvrh pohotovostí pre celý rok 2010 a aktualizáciou dochádza k jeho zmene. Ako vyplýva zo spisu 0 Tp 16/2010, z plánu dosažitelnosti sudcov Okresného súdu v Považskej Bystrici od 29.03. do 28.06.2010 zo dňa 01.03.2010 nevyplýva, že ide o zmenu rozvrhu práce. Okrem toho táto zmena rozvrhu práce nie je ani sprístupnená na www.iustice.gov.sk. Pre úplnosť je potrebné dodať, že v súvislosti so zmenou a doplnením zoznamu prísediacich (príloha č. 1 rozvrhu práce) bol prijatý dodatok č. 2 k rozvrhu práce zo 07.04.2010. Inými slovami v jednom prípade sa zmena rozvrhu práce vykonáva menej formálne (bez dodatku) a bez jej zverejnenia na web-stránke, v druhom prípade v štandardnej formalizovanej podobe (riadnym dodatkom) a s jej zverejnením na web-stránke, hoci vo svojej podstate ide o obdobné situácie. Podľa sťažovateľov neformálna zmena v osobe zákonného sudcu je neprípustná. Tento záver vyplýva aj z ustanovenia § 50 ods. 2 písm. g) zákona č. 757/2004 Z. z., podľa ktorého rozvrh práce obsahuje aj rozvrh služieb určujúci samosudcov alebo senáty a spôsob ich zastupovania v prípade, ak ide o rozhodovanie o väzbe. Akýkoľvek zásah do už vydaného rozvrhu môže byť vykonaný iba formou dodatku, z ktorého je zrejmé, ktorá časť vydaného rozvrhu práce sa mení.

Taktiež je potrebné uviesť, že v rozpore s § 52 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z.z. nebola zmena plánu dosažitelnosti sudcov Okresného súdu v Považskej Bystrici od 29.03. do 28.06.2010 zo dňa 01.03.2010 prerokovaná v sudcovskej rade okresného súdu, čo vyšlo najavo v následných konaniach o preskúmanie zákonnosti väzby sťažovateľov.

Princíp, že pravidlá trestného konania musia byť ustanovené zákonom je všeobecným princípom práva. Primárnym účelom procesných pravidiel je ochrana obvineného pred akýmkoľvek zneužívaním zo strany štátnych orgánov, nakoľko je to práve obvinený, ktorý je najčastejšie postihnutý neexistenciou alebo nejasnosťou takých procesných pravidiel (rozsudok ESELP vo veci Coeme a ďalší proti Belgicku z 22.6.2000, § 102).

Z vyššie uvedených dôvodov majú sťažovatelia za to, že návrh okresnej prokurátorky z 02.04.2010 mal byť v súlade so zákonom a rozvrhom práce pridelený zákonnému sudcovi, čo sa nestalo. Dôsledkom tohto vadného postupu boli sťažovatelia v rozpore s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a s čl. 5 ods. 4 Dohovoru odňatý zákonnému sudcovi a o návrhu okresnej prokurátorky z 02.04.2010 nerozhodol „súd zriadený zákonom“ (mutatis mutandis rozsudok ESELP vo veci Posokhov proti Rusku z 13.2.2003, §§ 38-41). Rovnako o návrhu okresnej prokurátorky z 02.04.2010 nerozhodol sudca, ktorý by bol nestranný, nakoľko tento vadný postup posudzovaný na základe objektívneho kritéria vzbudzuje opodstatnené pochybnosti o nestrannosti sudcu, ktorý o návrhu okresnej prokurátorky z 02.04.2010 rozhodol (mutatis mutandis rozsudky ESELP vo veciach Cubber proti Belgicku z 26.10.1984, Hauschildt proti Dánsku z 24.05.1989 a Piersack proti Belgicku z 1.10.1982).»

2. K námietke porušenia práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody sťažovatelia uviedli, že v ich prípade došlo k prekročeniu lehoty zadržania, ako to vyplýva z čl. 8 ods. 3 listiny. Uvedené ustanovenie limituje zadržanie na 24 hodín na rozdiel od čl. 17 ods. 3 druhej vety ústavy, podľa ktorého je táto lehota 48 hodín. I keď s účinnosťou od 1. júla 2001 bola lehota zadržania podľa ústavy predĺžená na 48 hodín, k novelizácii čl. 8 ods. 3 listiny nedošlo. Sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že ústava a listina, ktorá je ústavným zákonom, majú rovnakú právnu silu, a z toho vyvodzujú záver, že v danom prípade bolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s ich zadržaním postupovať podľa čl. 8 ods. 3 listiny, keďže táto ustanovuje prísnejšie podmienky na zásah do základného práva na osobnú slobodu a zabezpečuje väčší rozsah tohto práva ako čl. 17 ods. 3 ústavy. Keďže rozsah práva na osobnú slobodu, ako je vymedzený listinou, neodporuje ústave, je vzhľadom na čl. 152 ods. 1 ústavy potrebné aplikovať čl. 8 ods. 3 listiny. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukázali aj na legislatívne pravidlá, ako aj

na ustanovenie čl. 3 ods. 1 listiny, podľa ktorého v ústave možno základné práva a slobody rozšíriť nad mieru upravenú listinou, nie však zúžiť, ako to bolo v tomto prípade.

3. K porušeniu práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania sťažovatelia tvrdia, že ku dňu rozhodovania okresného súdu o ich vzatí do väzby 3. apríla 2010 boli vo väzbe v inej trestnej veci už 24 mesiacov. Táto doba mala byť s ohľadom na začatie trestného stíhania v trestnej veci krivej výpovede a krivej prisahy už uznesením ÚBOK sp. zn. ČVS PPZ-30/BOK-Z-2007 z 25. septembra 2007 zohľadnená, keďže *„ak sa vykonáva trestné stíhanie obvineného súčasne v dvoch samostatných konaniach a v jednom z nich je obvinený vo väzbe, je jeho osobná sloboda vo svojej podstate obmedzená aj v druhom z nich...“*. Sťažovatelia tiež v doplnení svojej sťažnosti z 5. januára 2011 poukázali na skutočnosť, že okresný súd ani krajský súd pri rozhodovaní o väzbe v trestnej veci krivej výpovede a krivej prisahy nebrali do úvahy skutočnosť, že sťažovatelia, hoci sa po vznesení obvinenia uznesením ÚBOK sp. zn. ČVS PPZ-30/BOK-Z-2007 z 25. septembra 2007, resp. u sťažovateľa v 1. rade sp. zn. ČVS: PPZ-112/BOK-Z-2008 z 13. júla 2009 nachádzali vo väzbe v inej veci, boli v období *„od 29.04.2008, resp. 30.4.2005 do 27.9.2008, teda 5 mesiacov a aj od 25.09.2007 do 30.10.2007, teda cca 1 mesiac“*, na slobode a *„počas tejto doby sa nedopustili ani žiadneho priestupku a k ničomu neboli vypočúvaní ani ako podozriví“*. Uvedené skutočnosti vylučujú *„kolúzne zámery“* sťažovateľov, ako aj dôvodnosť preventívnej väzby.

Tieto námietky sťažovatelia uplatnili aj vo svojej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o ich vzatí do väzby z 3. apríla 2010, avšak *„krajský súd tieto do úvahy nebral, v rámci svojho rozhodnutia sa s nimi vôbec nevysporiadal, v dôsledku čoho zlyhal i v poskytnutí súdneho prieskumu zákonnosti pozbavenia slobody“*. V tejto súvislosti sťažovatelia namietajú *„arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť uznesenia krajského súdu“*. Túto vidia sťažovatelia aj v skutočnosti, že krajský súd sa vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade nevyrovnal so skutočnosťou, že jeho staršie odsúdenia, na ktoré krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazuje, boli zahladené, a teda že *„sťažovateľ v 1. rade musel viesť riadny život na ich zahladenie... Krajský súd neuvádza, na základe akých úvah ignoroval skutočnosť o zahladení odsúdení a tomuto zahladeniu predchádzajúcu podmienku vedenia riadneho života najmenej päť rokov, pričom toto opomínať nemožno. Ak za takéhoto stavu,*

kedy sa na sťažovateľa v 1. rade hľadí akoby nikdy nebol trestaný a sťažovatelia v 2. rade a v 3. rade trestaní nikdy neboli, krajský súd odôvodňuje väzbu označovaním sťažovateľov za osoby so sklonmi k páchaniu trestných činov a poukazuje na ich spôsob života od roku 2007, vôbec nie je jasné na základe akých úvah krajský súd k takýmto záverom dospel.“

4. K námietke porušenia práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby sťažovatelia uviedli: *„nakoľko konanie o sťažnosti z 03.04.2010, teda v rámci jedného stupňa súdneho prieskumu zákonnosti pozbavenia osobnej slobody, trvalo od 03.04.2010 do 06.05.2010, postupom okresného súdu a krajského súdu bolo porušené právo sťažovateľov na urýchlené preskúmanie zákonnosti väzby...“*

5. Sťažovatelia v podaní doručenom ústavnému súdu 11. januára 2011 doplnili dôvody sťažnosti o námietku porušenia práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody nezákonným začatím trestného stíhania *„nepríslušným policajtom“*. K tejto skutočnosti sťažovatelia uviedli:

«Voči sťažovateľom v 2. a v 3. rade bolo vznesené obvinenie uznesením súčasne aj so začatím trestného stíhania podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku dňa 25.09.2007 pod ČVS:PPZ-30/BOK-Z-2007 (bod 1.1 ústavnej sťažnosti; ďalej aj ako „stíhanie z 25.09.2007“).

Sťažovateľovi v 3. rade bolo uznesením zo dňa 13.07.2009 ČVS: PPZ-112/BOK-Z-2008 vznesené obvinenie na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení (bod 1.1 ústavnej sťažnosti; ďalej aj ako „stíhanie z 13.07.2009“).

Stíhanie z 25.09.2007 bolo začaté nepríslušným vyšetrovateľom Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite odbor Západ, pričom miestne príslušným bol vyšetrovateľ Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Považskej Bystrici.

Až následne k už prebiehajúcemu stíhaniu z 25.09.2007 bolo toho istého dňa vydané Opatrenie prezidenta PZ o určení výberovej príslušnosti, v ktorom je uvedené, že skutočnosti na základe ktorých sa toto Opatrenie prezidenta PZ vydáva, vyplývajú zo spisového materiálu ČVS:PPZ-30/BOK-Z-2008, čo je stíhanie z 25.09.2007.

Z uvedeného je teda zrejmé, že trestné stíhanie z 25.09.2007 bolo začaté nepríslušným policajtom a v rozpore so zákonom, pretože nebolo začaté zaistovacím

úkonom, neodkladným úkonom alebo neopakovateľným úkonom, čo je však obligatórnou podmienkou podľa § 199 ods. 4 Trestného poriadku na to, aby takého uznesenie mohlo byť považované za zákonné. Rovnako nebola dodržaná ani druhá podmienka uvedená v ustanovení § 199 ods. 4 Trestného poriadku, pretože stíhanie z 25.09.2007 bolo začaté v Považskej Bystrici a teda nič nebránilo tomu, aby tento úkon vykonal v súlade so zákonom príslušný policajt.».

Podľa názoru sťažovateľov „nezákonne začaté trestné stíhanie voči nim za nijakých okolností nemôžu splňať materiálnu podmienku pre ich vzatie do väzby a to aj pre už spomínanú zásadu, že neprávom nemožno dosahovať právo. Pokiaľ je uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia vydané v rozpore so zákonom a teda nulitné, nemôže z materiálneho hľadiska odôvodňovať vzatie sťažovateľov do väzby. Za takejto procesnej situácie nemožno takého obvinenia považovať za zákonné a dôvodné, v dôsledku čoho je aj ich vzatie do väzby nezákonné.

Sťažovatelia sú toho názoru, že tak okresný súd ako aj krajský súd pochybili, keď sa materiálnou podmienkou väzby a zákonnosťou a dôvodnosťou vzneseného obvinenia zaoberali vyložene povrchno bez skúmania toho, či takéto obvinenie možno považovať za zákonné pre uvalenie väzby, nakoľko nezákonné obvinenie nemožno nikdy považovať za dôvodné.“

6. Sťažovatelia napokon namietajú aj porušenie svojho práva na prezumpciu nevinu, pričom argumentujú skutočnosťou, že krajský súd „odôvodňuje ich väzbu poukazom na iné trestné stíhanie vedené proti nim“, z čoho logicky vyplýva, že ich «krajský súd považuje za vinných zo stíhaných trestných činov, na ktoré poukazuje. Ako mimoriadne závažný zásah do práva sťažovateľa v 3. rade na prezumpciu nevinu možno vnímať nasledovný záver krajského súdu: „S prihliadnutím na spôsob života obvineného Ď. od roku 2007, odkedy páchal závažnú trestnú činnosť...“. Krajský súd taktiež v rozpore s prezumpciou nevinu zasiahol aj do práva sťažovateľa v 2. rade, keď v uznesení z 15.04.2010 uviedol: „S prihliadnutím na spôsob života obvineného H. od roku 2007 a jeho postoj k spáchanej trestnej činnosti...“ a do práva sťažovateľa v 1. rade, keď uviedol: „obvinený M. je osobou so sklonom k páchaniu trestných činov...“. Prezumpciu nevinu porušil aj okresný súd, keď v uznesení z 03.04.2010 uviedol vo vzťahu k sťažovateľovi v 1. rade „... obvinený M. má

sklon k páčaniu najmä násilnej trestnej činnosti. ... a tiež jeho postoj k spáchanej trestnej činnosti...“; vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade „... jeho postoj k spáchanej trestnej činnosti...“ a vo vzťahu k sťažovateľovi v 3. rade „... od kedy páchal závažnú trestnú činnosť... postoj obvineného Ď. k spáchanej trestnej činnosti...“.».

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia v petite svojej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 a čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 dohovoru, ako aj § 8 ods. 1, 2, 3 a 5 listiny postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 16/2010 a jeho uznesením z 3. apríla 2010, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Tpo 12/2010 a jeho uznesením z 15. apríla 2010, a to v súvislosti s porušením ich základného práva na osobnú slobodu, práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody, práva byť súdený v primeranej lehote alebo byť prepustený počas konania, práva na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie, práva na prezumpciu neviny a práva na urýchlené preskúmanie zákonnosti väzby.

Sťažovatelia tiež navrhli, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenia okresného a krajského súdu a prikázal krajskému súdu neodkladne ich prepustiť z väzby na slobodu.

Napokon sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadostučinenie, a to vo výške 5 000 € každému sťažovateľovi zo strany okresného súdu a 10 000 € každému sťažovateľovi zo strany krajského súdu. Sťažovatelia tiež požadovali priznať náhradu trov konania ich právnomu zástupcovi.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv a práv uvedených v záhlaví tohto uznesenia postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 16/2010.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého postupu tohto súdu, pretože na základe podanej sťažnosti jeho preskúmanie patrilo do právomoci krajského súdu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia proti uzneseniu prvostupňového súdu sp. zn. 0 Tp 16/2010 z 3. apríla 2010 podali riadny opravný prostriedok – sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 23 Tpo 12/2010 z 15. apríla 2010.

Keďže ústavný súd nemá právomoc na konanie o tejto časti sťažnosti, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Ústavný súd sa s ohľadom na potrebu posúdenia vecnej stránky námietok sťažovateľov zaoberal aj obsahom uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 16/2010 z 3. apríla 2010 a jemu predchádzajúcim postupom, avšak iba v rozsahu, v ktorom sa s ním stotožnil krajský súd, pretože v tomto ohľade predstavujú procesný postup okresného súdu a jeho rozhodnutie o vzatí sťažovateľov do väzby spolu s rozhodnutím krajského súdu

o sťažnosti proti rozhodnutiu okresného súdu jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, I. ÚS 124/08).

2. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom: zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

K námietke porušenia práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom

Sťažovatelia namietali v prvom rade skutočnosť, že v ich veci o väzbe nerozhodoval súd zriadený zákonom, resp. zákonný sudca.

Ústavný súd opakovane judikoval, že zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02). Účel základného práva na zákonného sudcu sa teda splní, ak o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02).

V danom prípade sudca, ktorý rozhodoval o väzbe sťažovateľov, bol riadnym sudcom okresného súdu, pričom podľa rozvrhu práce na rok 2010 bol sudcom, ktorý rozhodoval v trestných veciach.

O väzbe sťažovateľov rozhodoval sudca určený plánom dosažiteľnosti sudcov, ktorý tvorí prílohu č. 3 rozvrhu práce okresného súdu. Tento bol v súlade s § 7 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce (ďalej len „vyhláška o náležitostiach rozvrhu práce“) aktualizovaný pre obdobie nadchádzajúceho štvrtroka, a to opatrením predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 203/2010 z 1. marca 2010.

Z obsahu predloženého opatrenia vyplýva, že sudca rozhodujúci o väzbe sťažovateľov mal nariadenú pohotovosť v období od 29. marca 2010 do 5. apríla 2010, a teda v čase rozhodovania o väzbe sťažovateľov bol sudcom určeným v súlade s rozvrhom práce. Pokiaľ sťažovatelia namietajú skutočnosť, že k aktualizácii plánu dosažiteľnosti nedošlo formou dodatku k rozvrhu práce, ktorý by mal byť vopred prerokovaný v sudcovskej rade okresného súdu, ústavný súd uvádza, že rozvrh práce je svojou povahou interným aktom riadenia súdu, ktorého vydanie, ako aj zmeny sú vo výlučnej kompetencii predsedu súdu, a to v zmysle § 49 písm. c) a § 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Sudcovská rada je takto v zmysle § 45 ods. 7 písm. c) zákona o súdoch vo vzťahu k aktom riadenia súdov vyhradeným predsedovi súdu, teda aj vo vzťahu k rozvrhu práce, v pozícii poradného orgánu, a teda vydanie rozvrhu práce či uskutočňovanie jeho zmien nepodlieha schvaľovaciemu procesu. Úlohou sudcovskej rady je najmä pôsobiť na vytváranie podmienok na riadny výkon súdnictva. S ohľadom na uvedené ani prípadné nedodržanie postupov formálneho vyjadrenia zmien rozvrhu práce nemusí v každom prípade nutne znamenať, že vo veci nerozhodol zákonný sudca, resp. ako na to poukazujú sťažovatelia „*súd zriadený zákonom*“.

Z predloženej spisovej dokumentácie je zrejmé, že k aktualizácii nariadenej pohotovosti sudcov došlo už 1. marca 2010, teda v dostatočnom predstihu pred začatím štvrtroka, na ktorý sa má daný plán dosažiteľnosti sudcov vzťahovať, teda pred 29. marcom 2010. Predsedníčka okresného súdu teda v súlade s vyhláškou o náležitostiach rozvrhu práce a v súlade so samotným rozvrhom práce okresného súdu rozhodla o aktualizácii plánu dosažiteľnosti ešte v čase, keď nebolo možné očakávať budúce rozhodovanie o väzbe sťažovateľov, okrem iného aj preto, že v tom čase boli sťažovatelia vo väzbe v inej trestnej

veci na základe rozhodnutia Okresného súdu Trenčín sp. zn. 0 Tp 72/2008 z 1. októbra 2008. Tvrdenie sťažovateľov o tom, že zmena vykonaná v pláne dosažiteľnosti sudcov predsedníčkou okresného súdu „*vyvoláva vážne pochybnosti o nestrannosti sudcu, ktorý rozhodoval o väzbe sťažovateľov*“, nie je teda v danom prípade možné považovať za relevantné. Pokiaľ sťažovatelia vo svojej sťažnosti tvrdia, že zo strany okresného súdu došlo k „antidatovaniu“ aktualizácie plánu dosažiteľnosti sudcov, ústavnému súdu o tejto skutočnosti neboli predložené žiadne dôkazy. Ústavný súd navyše konštatuje, že takéto tvrdenia na adresu predsedníčky okresného súdu indikujúce disciplinárne previnenie, či dokonca previnenie v trestnoprávnej rovine, nie je možné v sťažnosti podanej prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu z radov advokátov bez ďalšieho akceptovať ako argument nezákonného či neústavného postupu zo strany konajúceho súdu. Tvrdenie sťažovateľov o účelovosti zmeny zákonného sudcu v ich neprospech je navyše spochybnené aj skutočnosťou, že z predloženej aktualizácie plánu dosažiteľnosti sudcov z 1. marca 2010 vydannej pod sp. zn. Spr. 203/2010 vyplývajú okrem sťažovateľmi namietanej zmeny týkajúcej sa obdobia, v ktorom bolo rozhodované o ich vzatí do väzby, aj iné zmeny v nariadenej pohotovosti sudcov okresného súdu.

S námietkou nezákonného súdu sa vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia aj krajský súd, ktorý konštatoval:

„Obhajoba v prvom rade namietala, že v dôsledku vadného postupu boli obvinení v rozpore s čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy odňatí zákonnému sudcovi a o návrhu prokurátorky nerozhodoval súd zriadený zákonom. S týmto záverom obhajoby sa krajský súd nestotožnil. Vyžiadal si rozvrh práce - plán dosažiteľnosti Okresného súdu v Považskej Bystrici, z ktorého jednoznačne vyplýva, že sudcom, ktorý mal v dňoch 29.3.2010 až 5.4.2010 dosažiteľnosť bol JUDr. M. Č. a ako zastupujúci je uvedený sudca JUDr. J. Teda je možné uzavrieť, že o návrhu prokurátorky na vzatie obvinených M., Ď. a H. do väzby z 2.4.2010 rozhodol zákonný sudca v súlade so zákonom a rozvrhom práce.“

So závermi krajského súdu sa ústavný súd stotožnil, preto sťažnosť sťažovateľov v tejto časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietajú tiež skutočnosť, že v konaní o ich vzatí do väzby mal byť aplikovaný pre nich priaznivejší čl. 8 ods. 3 listiny, podľa ktorého zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 24 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 24 hodín od prevzatia, vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo ju prepustiť na slobodu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej z hľadiska hmotnoprávneho podľa čl. 152 ods. 1 a 4 ústavy má ústava prednosť nielen pred zákonmi a podzákonnými normatívnymi právnymi aktmi, ale i pred ústavnými zákonmi, ktoré nadobudli účinnosť pred dňom účinnosti ústavy. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že ústava má prednosť i pred listinou. Preto ak čl. 17 ods. 3 ústavy ustanovuje maximálnu lehotu zadržania na 48 hodín a § 8 ods. 3 listiny na 24 hodín, potom platí ustanovenie čl. 17 ods. 3 ústavy, čiže lehota 48 hodín (napr. I. ÚS 141/04, I. ÚS 2/05, II. ÚS 38/05, IV. ÚS 64/05). Uvedený výklad ústavného súdu napokon potvrdil aj Európsky súd pre ľudské práva svojimi rozhodnutiami vo veci Michalko v. Slovenská republika (rozsudok z 21. decembra 2010) a Štetiar a Šutek v. Slovenská republika (rozsudok z 23. februára 2011).

Aj k tejto námietke sťažovateľov zaujal ústavne súladné stanovisko krajský súd, ktorý uviedol:

„Ďalej z pohľadu námietok obhajoby sa krajský súd zaoberal procesnými podmienkami vzatia obvinených do väzby. Z čl. 17 ods. 3 Ústavy SR v znení Ústavného zákona č. 90/2001 Z. z. a nadväzujúceho ustanovenia § 77 ods. 1, 2 Tr. por. je zrejmé, že zadržaná osoba musí byť do 48 hodín prepustená, alebo odovzdaná súdu a sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo o jej prepustení na slobodu. V danom prípade tieto procesné podmienky vzatia obvinených do väzby boli dodržané. Je potrebné podotknúť, že pri prijímaní Ústavného zákona č. 90/2001 Z.z. sa vychádzalo v súvislosti s čl. 17 ods. 3 aj z medzinárodných zmlúv a dohovorov upravujúcich základné ľudské práva. Pritom tieto zmluvy odkazujú na postup upravený právom každého štátu, čo v tomto prípade predstavuje zákon - Trestný poriadok.“

Aj v tejto časti je preto sťažnosť potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Súčasťou sťažnostných námietok sťažovateľov bolo v tejto súvislosti tiež tvrdenie porušenia ich práva na zákonné pozbavenie osobnej slobody tým, že konajúce všeobecné súdy sa pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľov nedostatočne zaoberali podmienkami zákonnosti začatia a priebehu trestného stíhania. Podľa názoru sťažovateľov trestné stíhanie vedené proti nim ÚBOK pod sp. zn. ČVS:PPZ-30/BOK-Z-2007 začaté vo veci uznesením o začatí trestného stíhania podľa § 199 Trestného poriadku z 25. septembra 2007 bolo začaté nepríslušným policajtom, a teda je od začiatku vedené nezákonným spôsobom.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 16/2010 je zrejmé, že sťažovatelia v konaní pred všeobecnými súdmi túto námietku vôbec neuplatnili, hoci práve tieto sú primárne orgánmi ochrany zákonnosti, ako aj ochrany základných práv a slobôd v trestnom konaní. Všeobecný súd má podľa Trestného poriadku aplikovateľného na tento prípad celý rad účinných procesných nástrojov ako zabezpečiť nápravu prípadného porušenia základných práv a slobôd v prípravnom konaní, ak dospeje k záveru, že boli porušené. Po podaní obžaloby sa súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľov, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania stávajú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania. Na základe uvedeného možno sťažnosť vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľov možné odmietnuť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu (obdobne napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05).

K námietke porušenia práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania, k námietke arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti uznesenia krajského súdu a k námietke porušenia práva na prezumpciu nevinu

Sťažovatelia namietali skutočnosť, že okresný súd, resp. krajský súd pri rozhodovaní o väzbe nevzali do úvahy skutočnosť, že sťažovatelia boli v čase ich trestného stíhania pre krivú výpoveď a krivú prisahu vo väzbe v inej trestnej veci, a to spolu „už 24 mesiacov“, ako aj ďalšie skutočnosti spočívajúce v doterajšom riadnom živote

sťažovateľov. Z toho dôvodu sťažovatelia považujú rozhodnutie krajského súdu za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Vzhľadom na závažné dôsledky pozbavenia osobnej slobody musí konanie, ktorého predmetom je preskúmanie zákonnosti väzby, spĺňať niektoré princípy spravodlivého konania, medzi ktoré patrí aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07).

O väzbe sťažovateľov rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp16/2010 z 3. apríla 2010. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovatelia okamžite sťažnosť ústne do zápisnice, ktorú následne podaním doručeným krajskému súdu 9. apríla 2010

prostredníctvom ich právneho zástupcu odôvodnili. Dôvody sťažnosti doplnil tiež sťažovateľ v 1. rade vlastným písomným podaním doručeným krajskému súdu 8. apríla 2010 a sťažovateľ v 2. rade podaním doručeným 9. apríla 2010 okresnému súdu.

Na základe sťažnosti preskúmal dôvody väzby sťažovateľov krajský súd. Tento v odôvodnení svojho uznesenia č. k. 23 Tpo 12/2010-92 z 15. apríla 2010, ktorým sťažnosť sťažovateľov zamietol, k dôvodom väzby, ako aj k argumentácii sťažovateľov uviedol:

„Sudca okresného súdu dôsledne zisťoval, či sú splnené formálne a materiálne podmienky pre vzatie obvinených do väzby, teda, či proti nim bolo vznesené obvinenie, či boli dodržané zákonom stanovené lehoty, v ktorých je potrebné podať návrh na vzatie zadržanej osoby do väzby a či sú tu konkrétne skutočnosti z hľadiska existencie dôvodov väzby uvedených v § 71 ods. 1 Tr. por. Jeho zistenia a z nich vyvedené závery, podľa ktorých u obvinených M., Ď. a H. sú dané dôvody kolúzne a preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b), c) Tr. por., sú vecne správne a založené na dôslednom zhodnotení vo veci doteraz vykonaných dôkazov, v ktorom už v tomto štádiu trestného konania, predovšetkým z výpovedí svedkov D. V., M. T. a P. G. je obvinený M. priamo usvedčovaný zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. a iné a výpovede svedka J. S. a obvineného D. V. v rovine závažného podozrenia svedčia nielen pre záver o dôvodnosti podozrenia, že obvinení skutok, pre ktorý im bolo vznesené obvinenie spáchali, a že tento vykazuje znaky stíhaného zločinu a prečinu.

Obvinený M. M. bol už 6-krát súdne trestaný, najmä za trestné činy ublíženia na zdraví a výtržníctva, z toho 4-krát na nepodmienečné tresty odňatia slobody. V iných trestných veciach pod č. KRP-63/OVK-TN-2008 od 27.9.2008 je vedené trestné stíhanie proti obvinenému M. M., obvinenému V. H., obvinenému T. Ď. a obvinenému D. V. za obzvlášť závažný zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm. a) Tr. zák., za pokračovací obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 4 písm. c) Tr. zák., za pokračovací zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Tr. zák. a iné. Voči M. M. je vedené trestné stíhanie aj za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. i prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák., ktoré mal spáchať 12.8.2007 a iné. Tieto skutočnosti dostatočne odôvodňujú nielen záver, že obvinený

M. je osobou so sklonom k páchaniu trestných činov, ale že jeho konanie má povahu pokračovania v páchaní trestnej činnosti, ale dostatočne odôvodňujú obavu, že v prípade ponechania na slobode bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Preto aj podľa názoru krajského súdu je u obvineného M. daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Už z povahy veci vyplýva, že obvinený M. má silný vplyv na spoluobvinených T. Ď. a V. H., ktorý je zrejmý najmä z výpovede obvineného D. V., a teda možno predpokladať prostredníctvom týchto osôb aj pôsobenie obvineného M. na svedkov, ktorí v predmetnej veci vypovedali v neprospech obvineného M., najmä P. G., J. S. a D. V. a takto by obvinený M. konal v snahe zbaviť sa trestnej zodpovednosti. Preto aj podľa názoru krajského súdu je u obvineného M. daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktorý dôvod vyplýva už aj z priameho pôsobenia na T. Ď., ktorý pôsobil na svedka J. S., pričom je možné predpokladať, že obvinený Ď. konal takto práve na príkaz obvineného M. ... S prihliadnutím na spôsob života obvineného Ď. od roku 2007, odkedy páchal závažnú trestnú činnosť, pričom jeho konanie má povahu pokračovania v páchaní trestnej činnosti, ako je vyššie uvedené a za ktorú je trestne stíhaný v iných trestných konaniach, tvoria aj podľa názoru krajského súdu konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinený Ď. pri ponechaní na slobode by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, preto aj podľa názoru krajského súdu je u neho daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Ako vyplýva z výpovede svedka J. S., ktorý bol priamo ovplyvňovaný obvineným Ď., k uvedeniu nepravdivých skutočností k skutku z 12.8.2007, z čoho možno dôvodne predpokladať aj ďalšie pôsobenie obvineného Ď. na svedka S. Tu je potrebné poukázať silný vplyv obvineného M. na obvineného Ď., ktorý v snahe zbaviť obvineného M. trestnej zodpovednosti za zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., sa sám doznal k spáchaniu tohto zločinu. Preto aj podľa názoru krajského súdu je u obvineného Ď. daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Ako ďalej vyplýva z trestného spisu, obvinený V. H. je toho času trestne stíhaný za závažnú trestnú činnosť páchanú od roku 2007, tak ako bolo vyššie uvedené. S prihliadnutím na spôsob života obvineného H. od roku 2007, že jeho konanie má povahu pokračovania v páchaní trestnej činnosti, preto aj podľa názoru krajského súdu u obvineného H. sú dané konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že pri ponechaní

na slobode by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, preto je u neho daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Vychádzajúc z výpovedí D. V. v inej trestnej veci, z ktorej je zrejmý silný vplyv obvineného M. na obvineného H., je možné dôvodne predpokladať, že obvinený H. by v prípade ponechania na slobode mohol pôsobiť na svedkov, ktorí usvedčujú obvineného M. z trestnej činnosti. Preto aj podľa názoru krajského súdu je u obvineného H. daný dôvod väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Pokiaľ obhajoba vytýkala súdu prvého stupňa, že pri vzatí obvinených do väzby nepoužil aj procesné ustanovenie (§ 72 ods. 2 Tr. por.), ide len o formálne pochybenie a nie je dôvod na zrušenie rozhodnutia samého, ktoré z hľadiska vecného a zákonného je správne.“

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového i odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Ústavný súd považuje dôvody uvedené v rozhodnutí krajského súdu za dostatočne vyargumentované. Ten sa vysporiadal s argumentmi sťažovateľov uvedenými v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, prečo bolo potrebné napadnuté rozhodnutie akceptovať v plnom rozsahu a prečo sú podľa názoru krajského súdu v prípade sťažovateľov dané dôvody väzby. Svoje rozhodnutie krajský súd zdôvodnil tak vo vzťahu k existencii dôvodného podozrenia zo spáchania

trestného činu sťažovateľmi (najmä poukázaním na závery dosiaľ vykonaného dokazovania), ako aj vo vzťahu k existencii ďalších dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Jeho závery preto neboli neodôvodnené alebo zjavne arbitrárne. Vzhľadom na uvedené samotná skutočnosť, že sa sťažovatelia nestotožňujú so závermi krajského súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné vysporiadať sa aj s námietkou sťažovateľov smerujúcou k tvrdeniu porušenia ich práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru. Krajský súd v tomto prípade skúmal opodstatnenosť väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pričom v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal aj na prebiehajúce trestné stíhania sťažovateľov, v ktorých sú dôvodne podozrivými zo spáchania závažnej trestnej činnosti. Krajský súd však podľa názoru ústavného súdu ani vo výroku, ani v odôvodnení svojho rozhodnutia nevyslovil, že sťažovatelia sú vinní zo spáchania trestnej činnosti, ktorá im je na základe dosiaľ zadovážených dôkazov kladená za vinu. Ústavný súd teda nezistil, aby krajský súd v okolnostiach daného prípadu prejedlikoval rozhodnutie vo veci samej, a tak prelomil zásadu prezumpcie neviny sťažovateľov, podľa ktorej každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa považuje za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu (obdobne III. ÚS 1/2011, I. ÚS 410/08).

S poukazom na uvedené ústavný súd aj túto námietku sťažovateľov považoval za zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby

Podľa tvrdenia sťažovateľov konanie o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu trvalo „od 03.04.2010 do 06.05.2010“.

Ústavný súd v tejto súvislosti z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 0 T 16/2010 zistil nasledujúce skutočnosti:

Okresný súd uznesením č. k. 0 Tp 16/2010-52 z 3. apríla 2010 rozhodol o vzatí sťažovateľov do väzby.

Na základe sťažnosti zahlásenej sťažovateľmi a ich obhajcami ústne do zápisnice bol spisový materiál predložený krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti, a to 8. apríla 2010.

Podaním doručeným krajskému súdu 9. apríla 2010 doplnil dôvody sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu obhajca sťažovateľov.

Podaním doručeným 9. apríla 2010 okresnému súdu doplnil dôvody svojej sťažnosti sťažovateľ v 2. rade.

Na základe telefonickej žiadosti bol okresným súdom krajskému súdu 12. apríla 2010 predložený plán dosažiteľnosti sudcov okresného súdu na obdobie od 29. marca 2010 do 28. júna 2010.

Podaním doručeným krajskému súdu 15. apríla 2010 doplnil dôvody svojej sťažnosti sťažovateľ v 1. rade.

Krajský súd o sťažnosti sťažovateľov rozhodol na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2010. Týmto dňom sa tiež stalo rozhodnutie o väzbe sťažovateľov právoplatným.

Z uvedených zistení je zrejmé, že tvrdenia sťažovateľov o trvaní rozhodovania o väzbe do 6. mája 2010 sa nezakladajú na pravde. V danom prípade bolo o väzbe sťažovateľov právoplatne rozhodnuté v lehote 15 dní od obmedzenia ich osobnej slobody (1. apríla 2010), pričom uvedenú dĺžku rozhodovania o väzbe považuje ústavný súd za akceptovateľnú z hľadiska ochrany ústavou a dohovorom garantovaného práva sťažovateľov na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby. Sťažnosť je preto aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd opakovane judikoval, že pokiaľ preskúmanie postupu alebo rozhodnutia orgánu štátu v rámci predbežného prerokovania nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05), je možné sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

S ohľadom na uvedené skutočnosti bolo o sťažnosti sťažovateľov potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2011